REKOMMENDATIONER

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION (EU) 2022/1431

av den 24 augusti 2022

om övervakning av högfluorerade ämnen i livsmedel

EUROPEISKA KOMMISSIONEN UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292, och

av följande skäl:

(1) Högfluorerade ämnen (PFAS) har använts, och vissa av dem används fortfarande ofta, inom industrin och av konsumenter, bl.a. som fett- och smutsavvisande impregnering av textilier och mattor, oljebeständiga beläggningar för papper och papp som kommer i kontakt med livsmedel, brandsläckningsskum, ytaktiva ämnen inom gruv- och oljeindustrin, golvpolish och insekticidföreningar. Den omfattande användningen av dessa ämnen har tillsammans med deras persistens i miljön medfört en omfattande kontamination av miljön. Kontamination av livsmedel med dessa ämnen beror huvudsakligen på bioackumulering i livsmedelskedjorna för vatten- och landlevande djur och på användning av material som kommer i kontakt med livsmedel som innehåller högfluorerade ämnen. Perfluoroktansulfonsyra (PFOS) och perfluoroktansyra (PFOA) och deras salter är de högfluorerade ämnen som påträffas i livsmedel och hos människor i de högsta koncentrationerna.

(2) Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (*livsmedelsmyndigheten*) begärde därför att dess vetenskapliga panel för främmande ämnen i livsmedelskedjan skulle utarbeta ett yttrande om i vilken utsträckning livsmedel, och det relativa bidraget från olika livsmedel och material som kommer i kontakt med livsmedel, påverkar människors exponering för PFOS, PFOA och dess salter samt lämna råd om ytterligare åtgärder mot bakgrund av riskbedömningen av högfluorerade ämnen.

(3) Vetenskapliga panelen för främmande ämnen i livsmedelskedjan antog den 21 februari 2008 ett vetenskapligt yttrande om PFOS, PFOA och deras salter ([1]), i vilket panelen angav att det vore önskvärt med ytterligare uppgifter om PFAS-halter i livsmedel och hos människor, särskilt med hänsyn till övervakningen av tendenser avseende människors exponering.

(4) Ytterligare uppgifter om olika högfluorerade ämnens förekomst i livsmedel har samlats in enligt kommissionens rekommendation 2010/161/EU ([2]).

(5) Under 2020 uppdaterade livsmedelsmyndigheten sin riskbedömning av PFOS och PFOA på kommissionens begäran och utvidgade den till att omfatta perfluornonansyra (PFNA) och perfluorhexansulfonsyra (PFHxS), med beaktande av de senaste vetenskapliga rönen och uppgifter om förekomst som samlats in enligt rekommendation 2010/161/EU. I sitt yttrande om risken för människors hälsa i fråga om högfluorerade ämnen ([3]) konstaterade livsmedelsmyndigheten att det tolerabla veckointaget överskreds hos delar av den europeiska befolkningen. Livsmedelsmyndigheten noterade dock att det fortfarande saknas representativa uppgifter om förekomst för många livsmedel och rekommenderade därför insamling av sådana uppgifter för många olika högfluorerade ämnen i ett brett spektrum av livsmedel som ofta konsumeras. Eftersom de uppmätta halterna av högfluorerade ämnen i vissa livsmedel endast erhölls genom mycket känsliga analysmetoder, som för närvarande inte är tillgängliga i de flesta laboratorier, rekommenderade livsmedelsmyndigheten att känsliga analysmetoder skulle införas för analys av högfluorerade ämnen.

([1]) "Opinion of the Scientific Panel on Contaminants in the Food chain on Perfluorooctane sulfonate (PFOS), perfluorooctanoic acid (PFOA) and their salts", *The EFSA Journal*, nr 653, s. 1–131, 2008.

([2]) Kommissionens rekommendation 2010/161/EU av den 17 mars 2010 om övervakning av perfluorerade alkylsulfonater i livsmedel (EUT L 68, 18.3.2010, s. 22).

([3]) Efsas panel för främmande ämnen i livsmedelskedjan, "Scientific opinion on the risk to human health related to the presence of perfluoroalkyl substances in food, *EFSA Journal*, vol. 18(2020):9, artikelnr 6223.

(6) Mot bakgrund av livsmedelsmyndighetens yttrande bör uppgifter om förekomst samlas in för många olika högfluorerade ämnen i livsmedel som är relevanta för människors exponering för högfluorerade ämnen till stöd för en bedömning av exponeringen via kosten och av behovet av att reglera dessa ämnen i specifika varor. För detta ändamål bör specifika livsmedel från specifika produktionstyper eller med specifika egenskaper för vilka uppgifter saknas övervakas och en uppskattning av bearbetningsfaktorer för olika bearbetade produkter tillhandahållas.

(7) Uppföljande undersökningar om källorna till kontamination krävs för genomförandet av uppföljningsåtgärder i syfte att undvika förekomst av högfluorerade ämnen i livsmedel. För att ge vägledning i detta avseende bör det fastställas riktvärden för halter av högfluorerade ämnen i livsmedel. Dessa riktvärden bör inte påverka möjligheten att släppa ut livsmedel på marknaden, men undersökningar bör genomföras när halten av högfluorerade ämnen i ett livsmedel överstiger dessa riktvärden. För att kvantifiera halterna av högfluorerade ämnen i de mängder de förekommer bör tillräckligt känsliga metoder användas. Detta bör uppmuntras genom att målvärden för kvantifieringsgränser rekommenderas.

(8) Livsmedel av animaliskt ursprung bidrar i stor utsträckning till människors exponering för högfluorerade ämnen. Livsmedelsmyndigheten konstaterade att högfluorerade ämnen överförs från foder till livsmedel av animaliskt ursprung, med tydliga skillnader mellan olika arter och typ av högfluorerade ämne. En sådan överföring av högfluorerade ämnen kan också ske via den mark där produktionsdjur betar och från dricksvatten för djur. För de uppföljande undersökningar som syftar till att fastställa orsakerna till kontamination är det, i de fall då gränsvärdena för högfluorerade ämnen i livsmedel av animaliskt ursprung i kommissionens förordning (EG) nr 1881/2006 ([4]) överskrids, därför viktigt att laboratorierna även kan kontrollera foder, dricksvatten för djur och den mark där djuren vistas. Det finns dock för närvarande endast få tillgängliga uppgifter i unionen om förekomst av högfluorerade ämnen i foder som möjliggör studier av foder som källa till högfluorerade ämnen i livsmedel av animaliskt ursprung. Eftersom endast ett begränsat antal laboratorier kan analysera högfluorerade ämnen i foder arbetar det europeiska referenslaboratoriet för halogenerade långlivade organiska föroreningar i foder och livsmedel vidare med att hjälpa laboratorierna att utveckla sådan kapacitet. Detta arbete bör göra det möjligt att i framtiden anta ytterligare rekommendationer om högfluorerade ämnen i foder, när det finns tillräcklig analyskapacitet vid laboratorierna. Under tiden bör dock de medlemsstater där laboratorierna redan kan analysera högfluorerade ämnen i foder rekommenderas att göra detta, medan laboratorierna i de medlemsstater som ännu inte kan göra de analyser som krävs bör validera analysmetoder för högfluorerade ämnen i foder.

(9) För att säkerställa att proverna är representativa för det parti som provtas bör provtagningsförfarandena i bilagan till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1428 om fastställande av provtagnings- och analysmetoder för kontroll av högfluorerade ämnen i vissa livsmedel ([5]) följas.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

1. Medlemsstaterna bör i samarbete med livsmedelsföretagarna övervaka förekomsten av högfluorerade ämnen i livsmedel under 2022, 2023, 2024 och 2025.

   Medlemsstaterna bör utföra tester för förekomst av följande högfluorerade ämnen i livsmedel:

   a) Perfluoroktansulfonsyra (PFOS).

   b) Perfluoroktansyra (PFOA).

   c) Perfluornonansyra (PFNA).

   d) Perfluorhexansulfonsyra (PFHxS).

   Medlemsstaterna bör om möjligt även utföra tester för förekomst av föreningar som liknar PFOS, PFOA, PFNA och PFHxS, men som har en annan alkylkedja och med relevant förekomst i livsmedel, dricksvatten och/eller serum från människa, till exempel följande:

   a) Perfluorbutansyra (PFBA).

   b) Perfluorpentansyra (PFPeA).

([4]) Kommissionens förordning (EG) nr 1881/2006 av den 19 december 2006 om fastställande av gränsvärden för vissa främmande ämnen i livsmedel (EUT L 364, 20.12.2006, s. 5).

([5]) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1428 av den 24 augusti 2022 om fastställande av provtagnings- och analysmetoder för kontroll av högfluorerade ämnen i vissa livsmedel (se sidan 66 i detta nummer av EUT).

c) Perfluorhexansyra (PFHxA).

d) Perfluorheptansyra (PFHpA).

e) Perfluordekansyra (PFDA).

f) Perfluorundekansyra (PFUnDA).

g) Perfluordodekansyra (PFDoDA).

h) Perfluortridekansyra (PFTrDA).

i) Perfluortetradekansyra (PFTeDA).

j) Perfluorbutansulfonsyra (PFBS).

k) Perfluorpentansulfonsyra (PFPS).

l) Perfluorheptansulfonsyra (PFHpS).

m) Perfluornonansulfonsyra (PFNS).

n) Perfluordekansulfonsyra (PFDS).

o) Perfluorundekansulfonsyra (PFUnDS).

p) Perfluordodekansulfonsyra (PFDoDS).

q) Perfluortridekansulfonsyra (PFTrDS).

r) Perfluoroktansulfonamid (FOSA).

Medlemsstaterna bör även överväga testning för förekomst av nya högfluorerade ämnen i livsmedel, till exempel följande:

a) 2-[(6-klor-1,1,2,2,3,3,4,4,5,5,6,6-dodekafluorhexyl)oxi]-1,1,2,2-tetrafluoretansulfonsyra (syraformen av F53B).

b) 2,3,3,3-tetrafluor-2-(heptafluorpropoxi)propansyra (syraformen av GenX).

c) (2,2,3-trifluor-3-[1,1,2,2,3,3-hexafluor-3-(trifluormetoxi)propoxi]propansyra (syraformen av ADONA).

d) 1-propanaminium, N,N-dimetyl-N-oxid-3-[[(3,3,4,4,5,5,6,6,7,7,8,8,8-tridekafluoroktyl)sulfonyl]amino]-, hydroxid (Capstone A).

e) 1-propanaminium, N-(karboximetyl)-N,N-dimetyl-3-[[(3,3,4,4,5,5,6,6,7,7,8,8,8-tridekafluoroktyl)sulfonyl]amino]-, hydroxid (Capstone B).

f) Fluortelomeralkoholer och fluortelomersulfonater.

2. Övervakningen bör omfatta många olika livsmedel som återspeglar konsumtionsvanorna, inklusive frukt, grönsaker, stärkelsehaltiga rot- och knölgrönsaker, alger, spannmål, nötter, oljeväxtfrön, livsmedel för spädbarn och småbarn, livsmedel av animaliskt ursprung, alkoholfria drycker, vin och öl.

Uppgifter bör samlas in om följande produktionstyper eller produktegenskaper:

a) Produkter från olika produktionstyper, inklusive ekologisk produktion.

b) Animaliska produkter: produkter från djur som har tillgång till mark eller vatten utomhus och produkter från djur som saknar tillgång till mark eller vatten utomhus.

c) Animaliska produkter: produkter från många olika hägnade och vilda arter, som är representativa för nationella konsumtionsvanor.

d) Potatis: skalade potatis eller potatissorter som konsumeras med skal, oskalade potatis, förutsatt att detta tydligt anges när uppgifterna lämnas in.

e) Svampar: vilda och odlade svampar.

Endast den ätbara delen av livsmedlen bör analyseras. Frukt, grönsaker och stärkelsehaltiga rot- och knölgrönsaker bör sköljas före provtagning, samtidigt som det säkerställs att ingen ytterligare kontamination med högfluorerade ämnen tillförs via sköljvattnet. Livsmedel för spädbarn och småbarn bör analyseras i torr eller flytande form, så som de saluförs.

Uppgifter bör samlas in om livsmedel som produceras i regioner som inte är förorenade, men även uppgifter om livsmedel från förorenade regioner kan rapporteras, förutsatt att detta anges tydligt när uppgifterna rapporteras till livsmedelsmyndigheten.

3. Medlemsstaterna bör i samarbete med livsmedelsföretagarna samla in information om halterna av högfluorerade ämnen i obearbetade och bearbetade produkter från samma parti av råvaror samt fastställa bearbetningsfaktorer för olika typer av bearbetade produkter, särskilt ost, vasslepulver, äggula, finare bageriprodukter med hög andel ägg samt köttprodukter som innehåller lever.

4. De medlemsstater som kan analysera högfluorerade ämnen i foder bör också övervaka högfluorerade ämnen i foder. De medlemsstater som ännu inte kan göra de analyser som krävs bör validera analysmetoder för högfluorerade ämnen i foder.

5. Medlemsstaterna bör följa provtagningsförfarandena i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2022/1428 om fastställande av provtagnings- och analysmetoder för kontroll av högfluorerade ämnen i vissa livsmedel.

6. Analyserna bör utföras i enlighet med artikel 34 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 ([6]) med en analysmetod som har bevisats ge tillförlitliga resultat. Analysmetodernas kvantifieringsgränser bör vara lägre än eller motsvara följande:

   a) 0,002 µg/kg för PFOS, 0,001 µg/kg för PFOA, 0,001 µg/kg för PFNA och 0,004 µg/kg för PFHxS i frukt, grönsaker, stärkelsehaltiga rot- och knölgrönsaker samt livsmedel för spädbarn och småbarn.

   b) 0,010 µg/kg för PFOS, 0,010 µg/kg för PFOA, 0,020 µg/kg för PFNA och 0,040 µg/kg för PFHxS i mjölk.

   c) 0,10 µg/kg för PFOS, PFOA, PFNA och PFHxS i fiskkött och kött från landlevande djur.

   d) 0,30 µg/kg för PFOS, PFOA, PFNA och PFHxS i ägg, kräftdjur och blötdjur.

   e) 0,50 µg/kg för PFOS, PFOA, PFNA och PFHxS i ätbara slaktbiprodukter från landlevande djur och i fiskolja.

   De medlemsstater som använder metoder som inte kan uppnå dessa kvantifieringsgränser kan lämna in de resultat som erhålls med metoder med högre kvantifieringsgränser. Dessa medlemsstater bör dock vidta nödvändiga åtgärder för att så snart som möjlig uppnå målvärdena för kvantifieringsgränser.

7. Ytterligare undersökningar av orsakerna till kontamination bör genomföras när följande riktvärden överskrids:

   a) 0,010 µg/kg för PFOS, 0,010 µg/kg för PFOA, 0,005 µg/kg för PFNA och 0,015 µg/kg för PFHxS i frukt, grönsaker (utom vilda svampar) och stärkelsehaltiga rot- och knölgrönsaker.

   b) 1,5 µg/kg för PFOS, 0,010 µg/kg för PFOA, 0,005 µg/kg för PFNA och 0,015 µg/kg för PFHxS i vilda svampar.

   c) 0,020 µg/kg för PFOS, 0,010 µg/kg för PFOA, 0,050 µg/kg för PFNA och 0,060 µg/kg för PFHxS i mjölk.

   d) 0,050 µg/kg för PFOS, 0,050 µg/kg för PFOA, 0,050 µg/kg för PFNA och 0,050 µg/kg för PFHxS i barnmat ([7]).

([6]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (EUT L 95, 7.4.2017, s. 1).

([7]) Barnmat enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 609/2013 av den 12 juni 2013 om livsmedel avsedda för spädbarn och småbarn, livsmedel för speciella medicinska ändamål och komplett kostersättning för viktkontroll och om upphävande av rådets direktiv 92/52/EEG, kommissionens direktiv 96/8/EG, 1999/21/EG, 2006/125/EG och 2006/141/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/39/EG och kommissionens förordningar (EG) nr 41/2009 och (EG) nr 953/2009 (EUT L 181, 29.6.2013, s. 35).

8. Medlemsstaterna bör regelbundet överlämna övervakningsuppgifter till livsmedelsmyndigheten, tillsammans med den information i det format för elektronisk rapportering som myndigheten anger, för sammanställning i en databas. Medlemsstaterna bör

   a) rapportera uppgifter från regioner med känd hög miljöförorening som misstänkta prover, särskilt för fisk, vilt, fri- och utegående fjäderfä, utomhusodlade frukter och grönsaker,

   b) ange produktionstyp, särskilt för animaliska produkter (vilda, fångade eller jagade djur jämfört med hägnade djur i icke-ekologisk produktion eller hägnade djur i ekologisk produktion; fri- eller utegående produktionsdjur jämfört med metoder för inomhusproduktion) och svampar (vilda eller samlade jämfört med odlade),

   c) när det gäller viltkött och slaktbiprodukter, om möjligt rapportera djurens ålder, och

   d) när det gäller livsmedel för spädbarn och småbarn, rapportera de huvudsakliga ingredienserna (komjölk, sojabönor, fisk, kött från landlevande djur, spannmål, grönsaker eller frukt).

Utfärdad i Bryssel den 24 augusti 2022.

På kommissionens vägnar
Stella KYRIAKIDES
Ledamot av kommissionen